

La revista 'Gèminis' i Pérez Bonfill

Dilluns passat, a la biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa va tindre lloc una sessió per recordar el paper que la revista 'Gèminis', editada a Tortosa entre 1952 i 1961, va jugar en l'ambient cultural tortosí de l'època. L'acte s'emmarca en el conjunt de celebracions de l'Any Pérez Bonfill amb motiu del 90 aniversari de l'escriptor, a qui, per cert, aquesta mateixa setmana l'Ajuntament ha atorgat el títol de fill predilecte.

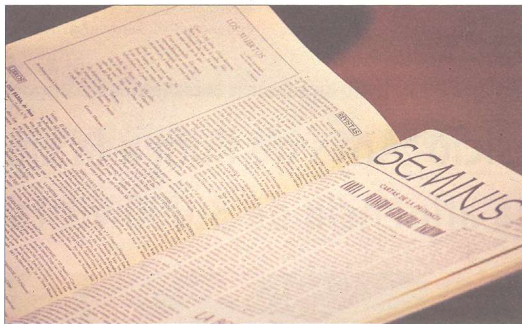

Josep Bayerri Raga

És ben sabut que la victòria de Franco va comportar l'intent d'aniquilació de tot allò que fossen activitats culturals creatives; això era especialment greu a ciutats com la nostra. Malgrat tot, ja el 1947, aniversari de la mort de Francesc Gimeno, es va promoure un homenatge al pintor. D'aquesta activitat derivaria, l'any següent, la fundació del Cercle Artístic, que organitzava conferències, exposicions i aixopluga l'Orfeó Tortosí. El 1951 naixia el grup Delta 51, promogut per Matías Ballester Cairat i, amb ell, la que hem vingut a anomenar la primera generació de la postguerra: Francesc Gas Carpio, Manuel Beguer i Francesc González Cirer, entre altres, tot procedint d'ideologies divergents. El 1955 es recuperava la revista cultural *La Zuda* (abans de la Guerra, *Butlletí de l'Ateneu de Tortosa*) i l'es-

mentat Ballester Cairat fundava un Museu d'Art Contemporani de Tortosa que, a manca de suport oficial, tindria una vida molt efímera.

La gent més jove, a l'entorn dels 25 anys, just acabats els seus estudis, volia anar més lluny i incorporar les sensibilitats assolides al seu pas per la universitat barcelonina de l'època que començava a bullir. Fou la confluència entre Gerard Vergés i Jesús Massip que va fer possible el naixement de la revista d'assaig creatiu i literari *Gèminis* (núm. 1, juliol del 1952), a la qual s'incorporaria Pérez Bonfill des del primer moment i de la qual es van arribar a publicar 43 números fins a l'octubre del 1961. Eren la segona generació. L'any 1955 es fundà el Club Universitari, que aplegava els joves tortosins estudiants a Barcelona i que, en els períodes d'activitats, portava l'esperit, el neguit i les sensibilitats polítiques de la capital i trencava l'atàvic aïllament de la ciutat.

La revista 'Gèminis' identifica tota una generació del món cultural tortosí dels anys 50. / NÚRIA CARO

El setembre del 1956, l'Institut de Batxillerat tornava a l'edifici del carrer de Montcada després de dos anys d'obres de rehabilitació, amb catedràtics de la talla intel·lectual de mossèn Manyà, José Pena, Eduardo Cuéllar, Rafael Can-del, ... a qui s'afegirien professors joves com Teresa Cid, el mateix Manuel Pérez Bonfill, M. Rosa Nogués, Lluís de Torres o Teresa Ferrer, que van realitzar una activitat substitutiva de la sequera oficial. L'Institut va relligar amb la vida cultural del país: l'abril del

1961, a la sala d'actes va presentar-se l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual de la mà de Ricard Salvat i M. Aurèlia Capmany, amb escenificacions d'obres d'Espriu i de Jean Cocteau, entre altres. El mes de maig, sota l'impuls de Jesús Massip, director del Museu-Arxiu municipal, se celebrava, a l'església de Sant Domènec, la 5a Assemblea d'Estudis Comarcals, que aplegava a Tortosa gent del món de la cultura de tot Catalunya.

Tot això s'havia oblidat gairebé del

tot quan l'any 2002, commemorant el mig segle del naixement de *Gèminis*, es va celebrar al Centre del Comerç un cicle de conferències –i alhora homenatge– dedicat als creadors de la revista i altres coetanis que, encertadament o equivocada, anomenaren Generació *Gèminis*. Al llarg de cinc setmanes, autors actuals van comentar l'obra i la trajectòria cultural dels homenajats, que eren presents a l'acte i també hi intervingueren. Manel Ollé va parlar de Manuel Pérez Bonfill; Àlex Broc, de Jesús Massip; Emili Rosales, de Gerard Vergés; Albert Roig va comentar la poesia de Zoraida Burgos i, finalment, l'actriu roquetenca Mercè Lleixà va fer el panegíric de Ricard Salvat. L'assistència de públic fou notable en un format participatiu i col·loquial. Ja en fa 14 anys. Fou la darrera revifalla del Centre del Comerç, del qual, per cert, l'any 1962 havia estat responsable de cultura el mateix Pérez Bonfill, que va promoure-hi un període molt intens, amb conferències del poeta José Agustín Goytisolo, l'economista Josep Fontana, l'escriptor Josep M. Castellet, i l'obertura de la sala d'exposicions amb l'obra de Frederic Mauri, a la qual seguirien Pallarés Lleó, Joan Antó i Ricardo Cerveto. ■